

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha, v právní věci žalobkyně: **S. A.**, zast. JUDr. Pavlem Tomkem, advokátem, se sídlem Karlovy Vary, Polská 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 4. 2006, č. j. 60 Az 94/2005 - 94,

t a k t o:

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 4. 2006, č. j. 60 Az 94/2005 – 94, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II.** Zástupci žalobkyně Mgr. Pavlu Tomkovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4135 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 19. 8. 2005, č. j. OAM-3424/VL-07-04-2004, rozhodl žalovaný tak, že se žalobkyni z důvodu nesplnění podmínek § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o azylu), azyl neuděluje a že se na cizinku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Po provedeném řízení správní orgán dospěl k závěru, že žalobkyně neuvedla žádnou konkrétní skutečnost, z níž by vyplývalo, že byla ve své vlasti pronásledována z důvodů taxativně uvedených v § 12 písm. a) zákona o azylu, tj. za uplatňování politických práv a svobod, nebo že by měla odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, ve smyslu § 12 písm. b) téhož zákona. Neshledal podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 13 a § 14 zákona o azylu a dospěl též k závěru, že žadatelka nenáleží

k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včas žalobu, doplněnou podáním ze dne 22. 9. 2005, ve které žalovanému vytýkala porušení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a to konkrétně ust. § 3 odst. 3 (žalovaný se žádostí žalobkyně nezabýval odpovědně a svědomitě), § 32 odst. 1 (žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci), § 46 (napadené rozhodnutí nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci) a § 47 odst. 3 (žalovaný se v rozhodnutí nevypořádal se všemi provedenými důkazy, nezhodnotil je ve vzájemné souvislosti, když opomenul zhodnotit souvislosti mezi uvězněním jejího otce a jeho následné smrti kvůli politickým aktivitám a zájmem státních orgánů o její rodinu). Dále namítala, že žalovaný porušil také ust. § 12, 14 a 91 zákona o azylu, neboť stěžovatelka splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu stanovené v těchto ustanoveních. Uvedla, že při posuzování existence překážek vycestování cizince podle § 91 zákona o azylu žalovaný nevycházel z přesně a úplně zjištěného stavu věci, a to zejména proto, že o neexistenci překážek vycestování pro osobu žalobkyně rozhodl na základě informací, které nevypovídají o současné situaci v Bělorusku. V Bělorusku jsou kritické hlasy namířené proti politice prezidenta Lukašenka umlčovány, kritici jsou vystaveni omezování svobody. Běloruské orgány dokáží velmi snadno vykonstruovat neexistující zločin proto, aby se zbavily nepohodlných osob, v některých případech sáhnou i k radikálnějším řešením, jak to dokládají zmizení osob - zpravidla politicky nepohodlných. Nátlaku a perzekuci jsou však velmi často vystaveny i rodiny těchto osob. Zpravodajské a výzvědné služby mohou neoficiálně sledovat zahraniční pohyby některých zajímavých osob a existuje zákon, podle kterého je možné trestat vyjádření informací o státě, a to v případě obvinění z velezrady až smrtí. Právě tohoto obvinění se žalobkyně obává. Vzhledem k politickým aktivitám svého otce, vzhledem k jeho uvěznění a následné smrti ve vězení se domnívá, že společně se svou matkou patří mezi osoby pro režim zajímavé, a že je předmětem pozornosti tajných služeb. Zprávy ze země původu, vydané např. Amnesty International, Human Rights Watch svědčí o tom, že se v Bělorusku masivně a dlouhodobě porušují lidská práva. Obavy žalobkyně z návratu do Běloruska posiluje rovněž Dekret prezidenta Běloruské republiky, o některých opatřeních boji proti obchodu s lidmi, který jasně vyjadřuje, že vláda monitoruje pohyby běloruských státních občanů za hranicemi své země. S ohledem na výše uvedené žalobkyně žádala, aby bylo doplněno dokazování ohledně překážek vycestování a navrhla aby krajský soud v Plzni zrušil napadené rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost a pro vady řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 10. 11. 2005 popřel její oprávněnost a uvedl, že s ní nesouhlasí. Odkázal na správní spis, zejména na vlastní výpovědi žalobkyně učiněné ve správním řízení a na své rozhodnutí a konstatoval, že se zabýval všemi tvrzeními a výpověďmi žalobkyně, zhodnotil je, porovnal s informacemi o situaci v zemi původu a dospěl k závěru, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, 13 a 14 zákona o azylu a že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Žalovaný považuje informace které při svém rozhodování použil za dostatečné k objektivnímu posouzení situace žalobkyně. Žalobkyně není podle názoru žalovaného osobou, o kterou by měly mít běloruské tajné služby zájem. V zemi původu žalobkyně nebyla politicky činná a rovněž na území České republiky nevystupovala proti režimu v Bělorusku. Žalovaný má za to, že při posuzování možnosti udělit azyl na základě § 14 zákona o azylu postupoval v souladu se zákonem a dodržel všechny příslušné procesní předpisy. Obecně položená tvrzení žalobkyně nemohou vést k závěru o nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení a k následné aplikaci ustanovení § 91 zákona o azylu.

Krajský soud v Plzni žalobu rozsudkem ze dne 6. 4. 2006, č. j. 60 Az 94/2005 – 94, zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku nejprve konstatoval, že ze spisu žalovaného, zejména ze žádosti žalobkyně sepsané dne 25. 11. 2004 u žalovaného na jeho pracovišti V. L. i z obsahu pohovoru ze dne 6. 12. 2004 pořízeného se žalobkyní bylo nepochybné, že se domáhala udělení azylu jednak proto, že se obávala, že při návratu do Běloruské republiky bude uvězněna za to, že v České republice požádala o azyl, a jednak proto, že by tam byla pronásledována za své židovské náboženské vyznání. V souvislosti se splněním podmínek pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. a) a b) zákona o azylu krajský soud konstatoval, že žalobkyně nebyla podle svého vyjádření učiněného v průběhu posuzovaného správního řízení v Běloruské republice aktivně činná v oblasti uplatňování politických práv a svobod. Nebyla členkou žádné politické strany. V řízení před žalovaným ani netvrdila, že by v této souvislosti byla běloruskými státními orgány pronásledována a proto dle názoru krajského soudu žalovaný nepochybil, když jí azyl podle ust. § 12 písm. a) zákona o azylu neudělil. K obavám žalobkyně, že bude při návratu do Běloruské republiky pronásledována a uvězněna za to, že v České republice požádala o udělení azylu krajský soud uvedl, že tyto obavy nemají skutečné opodstatnění. Z listin obsažených ve správním spisu je patrné, že podle zákonů běloruské republiky není podání žádosti o azyl v zahraničí trestným činem. Člověk který azyl obdržel, anebo o něj v zahraničí požádal, není v Bělorusku trestně stíhán, a proto žalovaný nepochybil, když žalobkyni azyl ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu neudělil. K tomuto závěru měl žalovaný v řízení dostatek důkazů a svůj závěr v odůvodnění rozhodnutí také přesvědčivě odůvodnil, a tak nebylo prokázáno porušení ustanovení správního řádu a zákona o azylu, jak žalobkyně namítala. Krajský soud neshledal žalobu oprávněnou ani v otázce zhodnocení souvislostí mezi uvězněním otce žalobkyně a jeho následné smrti kvůli politickým aktivitám a zájmem běloruských státních orgánů o rodinu žalobkyně, neboť žalobkyně netvrdila, že by její matka měla konkrétní problém s běloruskými státními orgány a ohledně této skutečnosti uvedla během správního řízení jen všeobecná tvrzení, která se vlastně dozvěděla z doslechu. Krajský soud neshledal důvodnými ani obavy žalobkyně z pronásledování ve své zemi z náboženských důvodů, neboť ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. j. 115 019/2005-LP, obsažené ve správním spisu, nepochybně vyplývá, že vyznavači židovského náboženství nejsou nijak pronásledováni a obavy žalobkyně tak nejsou důvodné. Žalovaný nezjistil žádné důvody k udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, což také konstatoval v odůvodnění svého rozhodnutí a neměl žádné konkrétní důvody, jež byly potřebné, aby se s nimi dále vypořádal. Vzhledem k těmto skutečnostem je podle názoru krajského soudu odůvodnění rozhodnutí žalovaného o neudělení humanitárního azylu v souladu se zákonem o azylu i správním řádem.

Při přezkumu závěru žalovaného o tom, že se na žalobkyni nevztahují překážky vycestování krajský soud poukázal na to, že žalobkyně dle svého vlastního tvrzení sděleného v průběhu správního řízení neměla s běloruskými státními orgány žádné problémy. Rovněž neuváděla, že v České republice zastávala kritické politické názory na svoji zemi. V případě návratu do Běloruské republiky není ohrožena trestním řízením ani vězením za to, že v České republice (opakovaně) požádala o udělení azylu, ani není konkrétně ohrožena pronásledováním z důvodu jejího přistoupení k židovskému náboženství. Ve své zemi se před odchodem do zahraničí nedopustila žádné trestné činnosti a Běloruská republika nežádala Českou republiku o její vydání. V průběhu řízení před žalovaným, ani v řízení před krajským soudem nebyla uvedena jediná konkrétní okolnost, jež by svědčila pro závěr, že žalobkyni hrozí v její zemi nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení anebo mučení. Není ani nezletilou osobou, která cestuje bez doprovodu a v Běloruské republice není válečný

konflikt. S ohledem na tyto okolnosti a s přihlédnutím k obsahu písemných zpráv opatřených žalovaným v průběhu správního řízení je patrné, že žalovaný měl dostatek konkrétních aktuálních důkazů pro závěr o tom, že v době vydání jeho rozhodnutí není v případě žalobkyně dána překážka vycestování.

Proti rozsudku Krajského soudu v Plzni podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, v níž uvádí, že rozsudek napadá z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatelka trvá na tom, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro své rozhodnutí. Stěžovatelka poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89, a konstatovala, že jestliže v jejím případě ze zpráv o dodržování lidských práv v Bělorusku, obsažených ve spisech, je zřejmé, že dodržování lidských práv ze strany státních orgánů vykazovalo značné nedostatky a ještě se v několika směrech zhoršilo, nelze dovodit, že Bělorusko má natolik funkční mechanismus ochrany lidských práv, že by žalobce musel minimálně prokazovat své tvrzení o existenci překážek vycestování. Z informace MZV ČR, č. j. 118198/2004-LP, nelze zcela jednoznačně uzavřít, že by stěžovatelka nebyla mj. v souvislosti s politickými aktivitami svého otce a jeho následným uvězněním a smrtí v běloruské věznici „pro režim zajímavá“. Nelze tedy vyloučit, že po případném návratu do Běloruska bude ohrožen život nebo svoboda stěžovatelky. Na podporu těchto tvrzení stěžovatelka předložila aktuální informace o situaci v Bělorusku, konkrétně zprávu Rady Evropy z ledna 2006 a dále zprávu MZV USA z března 2006. Stěžovatelka je přesvědčena, že pokud žalovaný a následně i krajský soud dospěl k závěru, že nenaplnuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, měl zcela jistě rozhodnout o tom, že se na ni vztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. K důvodům pro udělení azylu stěžovatelka konstatovala, že nespornou povinností správního orgánu je získat maximum možných informací, které se vztahují k žadatelově situaci a na základě shromážděných podkladů rozhodnout o udělení či neudělení azylu a překážky vycestování. Při posuzování individuálních případů je třeba přitom vycházet z toho, jaká je v zemi původu úroveň ochrany lidských práv. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného není patrné, z jakých osobních poměrů stěžovatelky žalovaný vycházel, není ani zřejmé, zda přihlížel k tomu, že o azyl žádá celá rodina stěžovatelky a není ani patrné, z jakých konkrétních skutečností týkajících se situace v Bělorusku vycházel při úvaze o neudělení humanitárního azylu stěžovatelce. Stěžovatelka i nadále trvá na tom, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro své rozhodnutí. Krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda v řízení před správním orgánem došlo k porušení správního řádu, na které stěžovatelka poukazovala již v žalobě. Vzhledem k výše uvedenému stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud v Brně rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 4. 2006, č. j. 60 Az 94/2005 – 94, zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Na základě žádosti stěžovatelky ze dne 24. 4. 2006 Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 15. 6. 2006, č. j. 60 Az 94/2005 – 124, ustanovil stěžovatelce zástupcem pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Pavla Tomka, advokáta, se sídlem Karlovy Vary, Polská 4.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť, jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na obsah správního spisu. Žalovaný se přiklání k rozhodnutí soudu a neshledává žádná pochybení v jeho rozhodnutí, neboť stěžovatelka nesplňuje podmínky

stanovené ust. § 12, 13 a 14 zákona o azylu a v zemi původu není ohrožena skutečnostmi uvedenými v § 91 zákona o azylu.

V replice k vyjádření žalovaného ze dne 18. 7. 2006 stěžovatelka prostřednictvím svého zástupce opět zdůraznila, že k obecně známým skutečnostem patří, že Bělorusko je poslední diktaturou v Evropě. Jako takové je pak Bělorusko zemí v níž dochází k častým případům politického pronásledování osob, jež nejsou loajální k centrální státní moci, přičemž k těmto osobám patřil i otec stěžovatelky. Poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, sp. zn. 2 Azs 27/2003, publikovaný pod č. 181/2004 Sb. NSS.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnila stěžovatelka v kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka dne 25. 11. 2004 podala žádost o udělení azylu, v níž uvedla, že její otec byl v Bělorusku členem Běloruské národní fronty, po jeho zmizení v roce 2001 matce poradili známí, aby Bělorusko opustily. V případě návratu do Běloruska se obává uvěznění na 4 roky za to, že žádala o azyl v České republice. O azyl žádá také proto, že lidé židovského vyznání jsou v Bělorusku pronásledováni.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se cizinci azyl udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že účelem přiznání azylu je poskytnout ochranu tomu, kdo je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo cítí oprávněnou obavu z pronásledování z důvodů v zákoně vymezených. Aby mu mohla být poskytnuta ochrana formou azylu, musí proto být prokázáno, že je nositelem určitého přesvědčení (politického, náboženského apod.), pro které je v zemi, jehož občanství má (v zemi jeho posledního trvalého bydliště), reálně pronásledován, nebo že je pronásledován z důvodu příslušnosti k jasně vymezené sociální skupině, resp. má důvodnou obavu, že by k takovému pronásledování mohlo v jeho případě dojít.

Při zjišťování skutkového stavu je přitom třeba vycházet z toho, zda stěžovatel v řízení unesl břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Je nesporné, že pokud by stěžovatel ani nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak není třeba se situací v jeho zemi původu do detailu zabývat, resp. informace o zemi původu žadatele o azyl by byly relevantní především s ohledem na možné udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 zákona o azylu) nebo při hodnocení překážek vycestování (§ 91 zákona o azylu). V případě, že žadatel o azyl však uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak je třeba žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se politického prostředí v zemi původu žadatele.

Zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazující věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností, vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu. Elementární roli při zjišťování skutkového stavu věci hrají zprávy o stavu dodržování lidských práv v zemi původu žadatele. Je-li zřejmé, že se jedná o bezpečnou zemi původu, v níž je z hlediska standardů předpokládaných zákonem o azylu zabezpečena řádná a fungující ochrana občanů před nežádoucími ingerencemi státu do jejich základních práv a svobod, pak lze důvodně předpokládat, že v takové zemi sice může docházet k jednotlivým excesům, nicméně lze se prostřednictvím správních, soudních či jiných orgánů domáhat nápravy proti nezákonnému zásahu. Takový závěr však nelze učinit v případě, že se jedná o zemi, ve které se státní orgány opakovaně dopouští závažných porušení lidských práv. Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (obdobně např. rozsudek NSS ze dne ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89).

Ze zprávy o dodržování lidských práv v Bělorusku Ministerstva zahraničních věcí USA za rok 2004 jednoznačně vyplývá, že se jedná o zemi, která vykazuje značný deficit při dodržování standardů ochrany lidských práv a svobod. Přestože ústava takové metody zakazuje, policie a vězeňští dozorcí běžně bijí zadržené i vězně. Zákon omezuje použití donucovacích prostředků pracovníky policie i věznic, poradci pro lidská práva se však opakovaně zmiňovali o tom, že vyšetřovatelé si vynucují přiznání bitím a psychickým nátlakem. Spolehlivé zdroje naznačovaly, že vězeňští dozorcí běžně bijí zadržené a vězně a že mučení je ve vězeních obvyklou praxí. V několika případech neznámé osoby napadly zástupce opozice. Zákon omezuje možnost svévolného zatýkání, vláda však tato omezení

nedodržuje. Úřady i nadále uplatňovaly administrativní opatření za účelem zatýkání politických aktivistů před, v průběhu i po ukončení protestních akcí. Docházelo k politicky motivovanému zatýkání osob, většina z nich však byla po několika hodinách či dnech propuštěna. Korupce a neefektivnost soudnictví je obvykle důsledkem politického vlivu na činnost soudního systému. Ústava zakazuje svévolné zasahování do soukromého a rodinného života, porušování nedotknutelnosti obydlí nebo porušování listovního tajemství, v praxi však tato práva nebyla respektována. Odposlech telefonních hovorů i jiných forem komunikace bez soudního příkazu je zakázán, v praxi však úřady i nadále prováděly kontroly bytů a domů, telefonů i počítačů. Spolehlivé zprávy naznačují, že vládní agenti tajně navštěvovali domy aktivistů opozice a kanceláře opozičních skupin. Pronásledování ve formě kontrol prováděných příslušníky bezpečnostních složek a zabavování politické literatury, často bez povolení, bylo častým jevem. Cíli těchto zákroků jsou opoziční kandidáti a jejich přívrženci. Ústava zakotvuje svobodu projevu a tisku, vláda však tato práva v praxi nerespektovala a přijala rozsáhlá opatření s cílem potlačit nezávislé sdělovací prostředky. I nadále vláda zneužívala svůj monopol na televizní vysílání k šíření zkreslených zpráv a maximální omezení možností prezentace opozičních názorů, zejména v období předcházejícímu říjnové volby do parlamentu a referendu o ústavě.

Z uvedeného je zřejmé, že se lze se stěžovatelkou ztotožnit v tom, že Bělorusko nelze považovat za zcela bezpečnou zemi původu. Je proto nezbytné v řízení před správním orgánem velmi pečlivě zkoumat, zda jednotlivé náznaky zásahu do politických práv a svobod jednotlivce již nejsou pronásledováním, popř., což je nepochybně mnohem složitější, zda i v případě, že k pronásledování ještě nedošlo, není dán takový soubor skutečností, jež by ve svém úhrnu odůvodňoval obavy z takového pronásledování.

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že stěžovatelka v průběhu řízení před správním orgánem (žalovaným) uvedla některé skutečnosti, které při srovnání s informacemi o zemi původu nesporně naznačují, že její obavy z možného pronásledování by mohly být důvodné.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že obecně je třeba vycházet z toho, že pokud shromážděné dostupné důkazy nejsou s to rozptýlit pochybnosti o tom, že u žadatele nejsou dány azylově relevantní důvody, popř. překážky vycestování, musí správní orgán rozhodnout ve prospěch žadatele o udělení azylu. Krajský soud měl žalovanému vytknout nedostatečné zjištění skutkového stavu, neboť shromážděné důkazy zahrnuté ve správním spisu nejsou způsobilé odstranit pochybnosti o neexistenci azylově relevantních důvodů na straně stěžovatelky. Nejvyšší správní soud již ve svém rozhodnutí ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004 – 89, publikovaném pod č. 1095/2007 Sb. NSS konstatoval, že *uvede-li žadatel o udělení azylu v průběhu správního řízení skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu.*

V posuzovaném případě však takto žalovaný nepostupoval, neboť získané zprávy o zemi původu vyložil jednostranně a do odůvodnění svého rozhodnutí z nich vtělil toliko ty argumenty, které podporovaly jeho závěr o neudělení azylu, resp. o neexistenci překážek vycestování. Správní orgán musí v průběhu správního řízení přihlížet ke všem relevantním skutečnostem, které vyšly během řízení najevo. Přinejmenším stejně významné skutečnosti uváděné stěžovatelkou v průběhu správního řízení (zmizení a smrt otce stěžovatelky v důsledku jeho politických aktivit, strach stěžovatelky z pronásledování

běloruským režimem) však žalovaný nevzal na zřetel a nepřihlédl k nim, aniž by objasnil motivaci takového postupu. Tyto okolnosti v průběhu pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu na území ČR ani podrobněji nezkoumal, ačkoliv mu v tom nic nebránilo. Naopak pohovor vedl způsobem, který vzbuzuje pochybnosti o jeho objektivitě, neboť se stěžovatelky dotazoval na - z hlediska možnosti udělení azylu - méně významné skutečnosti (např. její obavu z pronásledování pro její židovské vyznání či proto, že podala na území ČR žádost o azyl). Nejvyšší správní soud podotýká, že pro získání potřebných informací ohledně protirežimních aktivit jejího otce a možného následného postihu celé rodiny, měl žalovaný vyslechnout podrobněji nejen stěžovatelku samu, ale i její matku. U stěžovatelky lze totiž předpokládat, že vzhledem k nízkému věku, (16 let) ve kterém opustila zemi původu, a vzhledem ke s tím související předpokládané obavě před prozrazením opoziční činnosti jejího otce, nebyla svými rodiči o těchto skutečnostech informována a není proto sama schopna uvést všechny azylově relevantní skutečnosti. K tomu je nepochybně třeba při dokazování přihlídnout. Nelze proto klást při posuzování věci k tíži stěžovatelky, že o aktivitách svého otce nevěděla a nevěděla dokonce ani kde byl zaměstnán. Ani skutečnost, že stěžovatelka sama neměla před opuštěním vlasti potíže se státními orgány nemůže být za této situace pokládána za významnou.

Žalovaný nehodnotil situaci stěžovatelky komplexně, v souhrnu jí uváděných skutečností, nýbrž se izolovaně zabýval pouze těmi jednotlivými stěžovatelčinými tvrzeními, které si k posouzení vybral a vyvrátil je odděleně získanými zprávami. Právní hodnocení věci, jež žalovaný zaujal ve svém rozhodnutí, je tak opřeno o skutkový stav, který nemá oporu v souhrnu podkladů, které žalovaný opatřil. Tímto Nejvyšší správní soud vůbec nemíní zpochybňovat princip volného hodnocení důkazů, jímž byl postup správního orgánu podle v době rozhodování žalovaného účinného ustanovení § 34 odst. 5 správního řádu ovládnut. Nejvyšší správní soud žalovanému toliko připomíná, že důsledkem zásady volného hodnocení důkazů nemůže být absentující zdůvodnění toho, proč k určitým relevantním okolnostem správní orgán přihlédl, a k jiným nikoli, resp. toho, co jej vedlo k tomu, že jistým skutečnostem přikládá určitý význam a jiným nikoliv. Ostatně již Vrchní soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 25. 2. 1997, č. j. 6 A 139/94 - 17, uvedl, že „pokud se (správní orgán) bez jakéhokoli zdůvodnění přikloní ke skupině důkazů, které podporují jedno skutkové zjištění, ... a pomine důkazy, z nichž vyvěrá opak, vybočuje tím ze zákonných mezí, které mu zákon pro hodnocení důkazů vytyčil.“

Namítanou nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledal, neboť Krajský soud v Plzni se ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi žalobními námitkami. V posuzované věci krajský soud podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Nesprávnost závěrů krajského soudu, která byla vyvolána nedostatečným zjištěním skutkového stavu žalovaným, nezpůsobuje nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu, neboť představuje kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného nevychází z dostatečně zjištěného skutkového stavu a postrádá logickou vazbu na shromážděné podklady pro rozhodnutí. Za této situace je třeba přisvědčit námitce stěžovatelky na nedostatečné posouzení skutkového stavu žalovaným, když nepřihlédl k výše uvedeným skutečnostem, které stěžovatelka uvedla v průběhu správního řízení, v důsledku čehož pominul skutečnost, že u stěžovatelky s velikou pravděpodobností mohou důvodně

existovat obavy, že bude pronásledována a že u ní přinejmenším existují překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, nemá oporu ve spisech a je s nimi v rozporu, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. byl v posuzované věci prokázán, Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na krajském soudu tedy nyní bude, aby napadené správní rozhodnutí pro shora uvedené vady zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a žalovaného svým právním názorem zavázal k odstranění vytýkaných vad, k doplnění dokazování a k vydání nového, řádně odůvodněného, rozhodnutí.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

Odměna zástupci stěžovatelky JUDr. Pavlu Tomkovi, advokátovi, který byl stěžovatelce ustanoven usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 6. 2006, č. j. 60 Az 94/2005 - 124, byla stanovena za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu týkající se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Za převzetí a přípravu zastoupení náleží zástupci stěžovatelky odměna ve výši 1000 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu ve znění účinném do 31. 8. 2006 a dále režijní paušál ve výši 75 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Za repliku ze dne 11. 12. 2006 reagující na vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti náleží zástupci stěžovatelky odměna ve výši 2100 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 9. 2006 a dále režijní paušál ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Zástupce stěžovatelky doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto podle § 57 odst. 2 s. ř. s. patří k nákladům řízení rovněž částka odpovídající této dani, která činí 19 % z částky 3475 Kč, tj. 660 Kč. Zástupci stěžovatelky bude vyplacena částka ve výši 4135 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu